

Kaderstelling Circulaire Economie

Samen op weg naar een Circulair Weert

Datum publicatie
Dit is een uitgave
van de gemeente Weert

Basisvormgeving:
Art-is communicatiebureau

Inhoud

Leeswijzer	5
Voorwoord	8
1. Inleiding	10
1.1 Waarom een Circulair Weert?	11
1.2 Wat is een circulaire economie?	13
1.3 Definitie Circulaire Economie	16
2. Circulair Weert in 2050	18
3. Prioriteiten en ambities	22
3.1 Circulaire gemeentelijke organisatie	24
3.1.1. Gemeentelijk vastgoed	24
3.1.2. Inkoop en aanbesteding	25
3.1.3. Werkprocessen eigen organisatie	27
3.2 Circulair leven	28
3.2.1 Van afval naar grondstof	29
3.2.2 Bewust circulair leven	30
3.3 Circulair bouwen	31
3.4 Circulaire maakindustrie	33
4. Samen bouwen aan Circulair Weert	36
4.1 Monitoring	37
4.2 Randvoorwaarden en middelen	38
4.3 Van kaderstelling naar uitvoering	39
Bijlagen	40
1. Grondstofstromen rapport	
De door onderzoeksbureau Metabolic uitgevoerde grondstofstromen analyse wordt als separate bijlage aangeboden	
2. Voorbeelden Restwaarde en TCO-methode	40
3. Doelenboom	42

Leeswijzer

Deze kaderstelling biedt richting aan hoe de gemeente Weert, samen met haar inwoners en partners, wil toewerken naar een circulaire economie in 2050. Het document is bedoeld als strategisch kader: het schetst de koers en prioriteiten van de gemeente Weert, benoemt rollen en samenwerkingsverbanden, en legt de basis voor vervolgacties.

De kaderstelling is opgebouwd uit vier hoofdstukken:

1. Inleiding

De aanleiding, context en urgentie van de transitie naar een circulaire economie worden toegelicht. Hierin wordt de rol van de gemeente geplaatst in relatie tot bredere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals grondstofzekerheid, klimaatverandering en Europese wetgeving.

2. Circulair Weert in 2050

Dit hoofdstuk beschrijft het toekomstbeeld van een Circulair Weert. Het geeft richting aan waar de gemeente naartoe wil werken en benoemt de uitgangspunten die leidend zijn in het handelen van de gemeente.

3. Focusgebieden

De transitie naar een circulaire economie raakt meerdere domeinen. Daarom wordt de opgave onderverdeeld in vier focusgebieden:

- **3.1 Circulaire gemeentelijke organisatie:** hoe de gemeente het goede voorbeeld geeft in vastgoed, inkoop en interne bedrijfsvoering.
- **3.2 Circulair leven:** hoe inwoners worden gefaciliteerd en gestimuleerd om circulair te handelen, met aandacht voor afval en bewust consumentengedrag.
- **3.3 Bouwopgave:** hoe circulariteit een plek krijgt binnen gebiedsontwikkeling, sloop en samenwerking met ontwikkelende partijen.
- **3.4 Circulaire maakindustrie:** hoe de gemeente samen met partners zoals Keyport ondernemers ondersteunt in de circulaire transitie.

In elk focusgebied wordt ingegaan op de rol van de gemeente, bestaande initiatieven en de samenhang met andere opgaven.

4. Samen bouwen aan Circulair Weert

In dit laatste hoofdstuk wordt ingegaan op de uitvoering en borging van de ambities. Er wordt toegelicht hoe de voortgang gemonitord wordt, welke middelen en randvoorwaarden nodig zijn en hoe vervolgprogramma's worden vormgegeven.

Deze kaderstelling vormt de basis voor het **uitvoeringsprogramma Circulaire Economie** en het **uitvoeringsprogramma VANG (Van Afval Naar Grondstof)**. In deze programma's wordt de strategie vertaald naar concrete acties, tijdlijnen en middelen.

Voorwoord

De transitie naar een circulaire economie raakt ons allemaal: inwoners, ondernemers, onderwijs en overheid. Het vraagt om samenwerking, lef en een lange adem. Dit beleidskader legt de basis voor die gezamenlijke koers.

Voor dit voorwoord hebben we meerdere betrokkenen gevraagd hun perspectief te delen. Wethouder van den Heuvel, wethouder Fuchs en Dr. Twardy-Duisters van het living lab Zuyd Perron Circulair schetsen hoe zij de kansen en uitdagingen van circulariteit voor Weert zien. Hun woorden onderstrepen dat circulariteit een breed gedragen opgave is, waarin bestuur, onderwijs en samenleving elkaar versterken.

Deze bijdragen plaatsen de keuzes uit dit beleidskader in een bredere context en laten zien welke mogelijkheden er ontstaan voor innovatie, economie en leefbaarheid wanneer we samen bouwen aan een Circulair Weert.

Wethouder Martijn van den Heuvel: Economie, Arbeid en Inkomen, Regionale Samenwerking, Sport en Evenementen:

“De kracht van Weert zit in de mensen die hier wonen, werken en ondernemen. In onze bedrijven die kansen zien in vernieuwing, in vakmensen die met trots bouwen aan hun product, en in de netwerken die we samen hebben opgebouwd in de regio. Die kracht hebben we nodig om de omslag naar een circulaire economie te maken. Weert is een maakstad. En dat willen we blijven.

Daarom zetten we met dit beleidskader in op samenwerking met ondernemers, onderwijs en partners in de regio. We helpen waar we kunnen, verbinden waar het nodig is en zoeken samen naar nieuwe mogelijkheden. We richten ons op slimme keuzes die nú haalbaar zijn en tegelijk bijdragen aan de kracht en veerkracht van onze economie op de lange termijn.

De (nabije) toekomst vraagt een fundamentele transformatie van ons denken en doen, waarbij overheden, bedrijven en inwoners samenwerken om duurzame businessmodellen, circulaire consumptie en circulaire ketens te ontwikkelen.

We hebben in Weert al verschillende mooie projecten die we als basis kunnen gebruiken. De circulaire economie is geen toekomstmuziek - het gebeurt hier en nu. Als gemeente willen we ondernemers de ruimte en ondersteuning bieden om hierin mee te lopen zodat ze kunnen blijven ondernemen en daarmee blijven bijdragen aan de brede welvaart in Weert. Zo bouwen we aan een weerbare economie die werkt voor iedereen, en aan een regio waar je graag wilt blijven – of naartoe komt.”

Wethouder Hans Fuchs: Duurzaamheid, Afval, Onderwijs, Leefbaarheid en Vastgoed:

“Een circulaire economie is onderdeel van een circulaire samenleving. Een samenleving die zich ervan bewust is dat grondstoffen zowel schaars als kostbaar worden. Een samenleving die zorg heeft voor haar eigen toekomst werkt aan oplossingen waardoor materialen niet verloren gaan in de verbrandingsoven! Want dat kunnen we ons niet blijven permitteren. Niet voor nu, maar vooral niet voor later, voor onze kinderen en de generaties daarna.

Weert kent nu al veel mooie voorbeelden waarin de gedachte van een circulaire samenleving centraal staat. Bijvoorbeeld de sponsorwinkel, Weerterlandhout, het Repaircafé en actieve deelplatforms. Met volle overtuiging hebben we de kaders beschreven als de weg waarlangs we stappen blijven zetten. Samen met de inwoners en ondernemers.”

Dr. Danielle Twardy-Duisters: Bijzonder lector Creatief & Circulair Ondernemen Zuyd Hogeschool – Zuyd Living Lab Perron Circulair Weert

“De transitie naar een circulaire economie is geen

keuze meer, maar een noodzaak. Het raakt de manier waarop wij als samenleving omgaan met grondstoffen, hoe bedrijven waarde creëren, en hoe toekomstige generaties leren en werken. Juist in die verbinding tussen ondernemerschap, onderwijs en overheid ligt de sleutel voor Weert als Maakstad: een stad die kiest voor toekomstbestendig ondernemen, groene innovatie en talentontwikkeling.

Als bijzonder lector Creatief & Circulair Ondernemen bij Zuyd Hogeschool zie ik dagelijks de kracht van samenwerking in ons Living Lab Zuyd Perron Circulair Weert. Hier brengen we studenten, ondernemers en maatschappelijke partners bij elkaar om te experimenteren, te leren en nieuwe oplossingen te ontwikkelen. Voor bedrijven biedt dit de kans om circulaire innovaties te verkennen en concreet vorm te geven in hun bedrijfsvoering. Voor studenten vormt het een leeromgeving waarin zij vaardigheden en kennis ontwikkelen die essentieel zijn voor de economie van morgen.

De gemeente Weert speelt hierin een onmisbare rol. Door als gemeente richting te geven, randvoorwaarden te scheppen en initiatieven te verbinden, maakt zij de weg vrij voor inwoners, ondernemers en onderwijsinstellingen om samen te bouwen aan een circulaire regio. Daarmee neemt de gemeente niet alleen verantwoordelijkheid voor haar eigen organisatie, maar ook voor de brede maatschappelijke beweging die nodig is om circulaire ambities waar te maken.

Circulair ondernemen vraagt om lef, samenwerking en creativiteit. Dit kader biedt ons de basis om die beweging verder te versterken, lokaal geworteld maar met regionale en nationale uitstraling. Samen zetten we stappen naar een toekomstbestendig Weert, waarin verspilling verleden tijd is en circulaire waardecreatie de nieuwe standaard vormt.”

1

Inleiding

1.1 Waarom een Circulair Weert?

De gemeente Weert wil actief bijdragen aan een duurzame en toekomstbestendige samenleving. Circulaire economie is daarbij geen doel op zich, maar een krachtig middel om maatschappelijke waarde te creëren: minder verspilling, slimmer gebruik van grondstoffen, versterking van de lokale economie en een schone, gezonde leefomgeving.

Daarmee sluiten we aan bij het Nationale Programma Circulaire Economie (NPCE). Dit programma wordt momenteel herijkt. De nieuwe richting legt de nadruk op:

- Efficiënter gebruik van grondstoffen;
- Vergroting van het aandeel secundaire en biotische grondstoffen¹⁾;
- Behoud van grondstoffen binnen de keten.

Deze uitgangspunten sluiten nauw aan bij de opgaven waar ook Weert voor staat.

Waarom is deze transitie noodzakelijk?

Milieu-impact

De manier waarop we wereldwijd grondstoffen winnen, gebruiken en afdanken veroorzaakt ernstige milieuproblemen: klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en aantasting van ecosystemen. Willen we de opwarming van de aarde beperken tot maximaal 1,5°C en een gezonde leefomgeving behouden voor toekomstige generaties, dan is een fundamenteel andere omgang met grondstoffen noodzakelijk.

- 1) **Primaire grondstoffen zijn nieuwgewonnen materialen (zoals ertsen, metalen en fossiele brandstoffen), secundaire grondstoffen zijn materialen die opnieuw worden gebruikt of gerecycled, en biotische materialen zijn hernieuwbare, biologische grondstoffen (zoals hout of landbouwproducten).**

Toenemende druk op grondstoffen

Sinds 1970 is het mondiale grondstoffengebruik meer dan verdrievoudigd. Naar verwachting zal het tot 2060 opnieuw verdubbelen. Dit brengt risico's met zich mee, ook voor Weert: afhankelijkheid van internationale markten, toenemende schaarste en groeiende afvalstromen zetten leefbaarheid en economische veerkracht onder druk.

Bestuurlijke en economische druk

We worden als gemeente steeds sterker geconfronteerd met de gevolgen van schaarste, prijsvolatiliteit en afhankelijkheid van primaire grondstoffen. Tegelijkertijd stijgt de druk vanuit Europa, het Rijk en de provincie om werk te maken van circulariteit. Denk aan wet- en regelgeving zoals het Europese Circular Economy Action Plan, het Nationale Programma Circulaire Economie, de overgang van het Landelijke Afvalplan naar het Circulair Materialen Plan en de uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid. Ook financiële prikkels, zoals de stijgende afvalverbrandingsbelasting en circulaire criteria bij subsidies en aanbestedingen, maken duidelijk dat stilstand geen optie is. Hoewel er formeel nog geen directe dwangmiddelen zijn voor gemeenten, voelen we de druk om te handelen steeds nadrukkelijker. Door nu koers te bepalen, blijven we in controle en bouwen we voort aan een circulair, veerkrachtig en toekomstbestendig Weert.

Lokale context

De urgentie voor een circulaire economie is ook in Weert tastbaar. In 2023 werd binnen de gemeente ruim 1,2 megaton aan grondstoffen verwerkt, waarvan circa 213.000 ton (17,8%) als afval de gemeente weer verliet. Deze cijfers tonen aan dat een aanzienlijk deel van de grondstoffenketen eindigt in verlies van waarde en impact op het milieu. Dit is zowel ecologisch als economisch onhoudbaar.

Tegelijkertijd bieden deze inzichten ook perspectief. Door circulaire principes toe te passen in ontwerp, gebruik en hergebruik, kunnen we verspilling beperken, lokale ketens sluiten en nieuwe vormen van waardecreatie ontwikkelen — lokaal én regionaal.

Dankzij het in 2024 uitgevoerde grondstofstromenonderzoek beschikken we nu over een stevige kennisbasis. Deze vormt het fundament onder dit beleidskader en helpt ons om de juiste keuzes te maken voor de komende jaren.

De noodzaak tot verandering komt niet alleen voort uit lokale inzichten, maar wordt ook extern versterkt. Vanuit Europa, het Rijk en de provincie groeit de druk via wet- en regelgeving, subsidies en financiële prikkels. Door nu onze eigen koers te bepalen, blijft Weert in controle en voorkomen we dat we door regelgeving of marktdruk worden ingehaald.

Weert erkent deze opgave en pakt haar verantwoordelijkheid. In de Omgevingsvisie is circulaire economie verankerd als uitgangspunt voor duurzame economische ontwikkeling. Het Coalitieprogramma onderschrijft deze koers in de paragraaf 'Naar een circulaire economie', en in de kadernota is het thema benoemd als prioriteit binnen de bredere duurzaamheidsopgave, met nadruk op uitvoeringskracht.

Dit beleidskader vormt daarmee een logisch vervolg: het vertaalt visie en politieke ambitie naar duidelijke inhoudelijke richting voor de middellange termijn. Het biedt houvast voor concrete keuzes, samenwerking en programmering richting 2030 en 2050. Zo bouwen we — samen met onze partners — aan een circulair, veerkrachtig en leefbaar Weert voor huidige én toekomstige generaties.

1.2 Wat is een circulaire economie?

De circulaire economie vormt een fundamenteel ander economisch model dan de traditionele lineaire economie. Waar in het huidige systeem grondstoffen worden gewonnen, verwerkt tot producten en na gebruik grotendeels worden weggegooid, draait de circulaire economie om het behoud van waarde: van producten, onderdelen én materialen.

Het doel is om natuurlijke hulpbronnen verantwoord te benutten en binnen de planetaire grenzen²⁾ te blijven, door materialen zo lang mogelijk in omloop te houden en onnodige verspilling te voorkomen.

Van lineair naar circulair

In de lineaire economie leidt het gebruik van grondstoffen tot aanzienlijke milieueffecten: uitputting van hulpbronnen, klimaatverandering en aantasting van ecosystemen. Tegelijkertijd ontstaan economische kwetsbaarheden door afhankelijkheid van primaire grondstoffen en internationale toeleveringsketens.

De circulaire economie biedt een alternatief dat bijdraagt aan bredere maatschappelijke doelen, zoals versterking van de regionale economie, behoud van natuurlijke hulpbronnen en het creëren van duurzame werkgelegenheid.

Principes van de circulaire economie

In een circulaire economie blijven grondstoffen en materialen zo lang mogelijk in omloop. Dit gebeurt door producten binnen gesloten kringlopen te ontwerpen, produceren, gebruiken en herstellen. Wanneer producten uiteindelijk het einde van hun levensduur bereiken, worden materialen zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt of gerecycled.

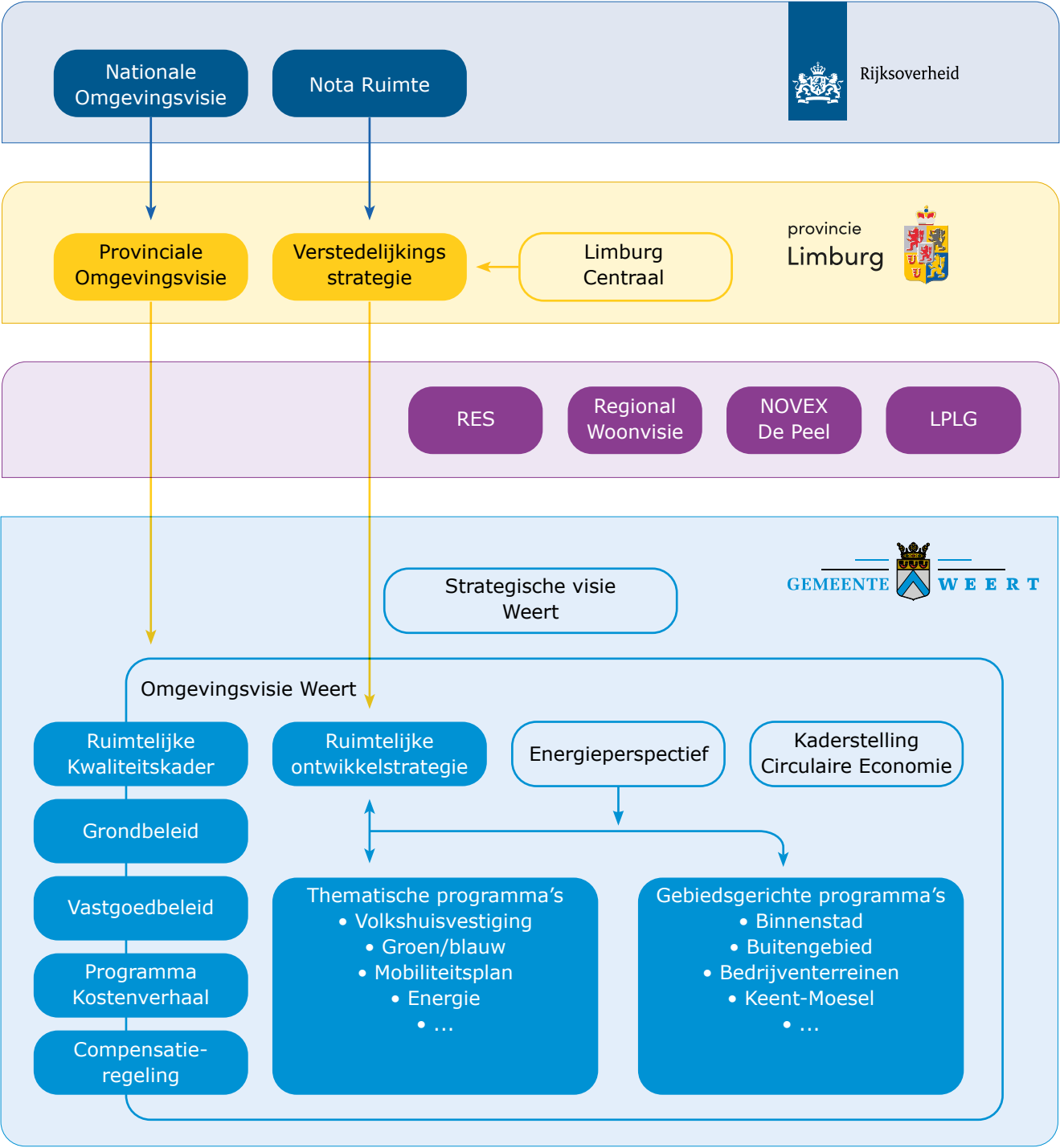
De vier fundamentele strategieën zijn:

- **Verminderen van grondstoffengebruik (narrow the loop):** efficiënter gebruik en het vermijden van onnodig materiaalgebruik.
- **Substitutie van grondstoffen:** inzet van secundaire materialen en duurzame biograndstoffen ter vervanging van primaire grondstoffen.
- **Levensduurverlenging (slow the loop):** maximaliseren van de gebruiksduur van producten en componenten, via hergebruik, reparatie en herfabricage.
- **Hoogwaardige verwerking (close the loop):** sluiting van materiaalkringlopen door hoogwaardige recycling en circulair ontwerp.

- 2) **Planetaire grenzen zijn de ecologische grenzen waarbinnen de mensheid veilig kan opereren zonder onomkeerbare schade aan het milieu te veroorzaken. Ze beschrijven de maximale belasting die ecosystemen aankunnen op het gebied van onder andere klimaatverandering, biodiversiteit en landgebruik, voordat natuurlijke systemen onstabiel worden.**

Figuur 1: Positionering Kaderstelling Circulaire Economie

Een cruciale factor hierbij is circulair ontwerp: producten worden zodanig ontworpen dat ze eenvoudig te herstellen, te hergebruiken of te recyclen zijn. Zo worden toekomstige kringlopen al bij het ontwerp mogelijk gemaakt.

Conclusie

Een circulaire economie betekent méér dan recycling of afvalvermindering: het vraagt om een systeemverandering gericht op het behouden van waarde in de gehele keten. Door circulaire principes toe te passen dragen wij als gemeente bij aan een toekomstbestendige economie, versterken we de regionale veerkracht en beschermen we de leefomgeving – voor de inwoners van nu en de generaties die volgen.

Figuur 2: Strategieën Circulaire Economie Bron: PBL; bewerking ministerie IenW

1.3 Definitie Circulaire Economie

De gemeente Weert sluit in dit beleidskader aan bij de volgende internationaal erkende definitie van circulaire economie:

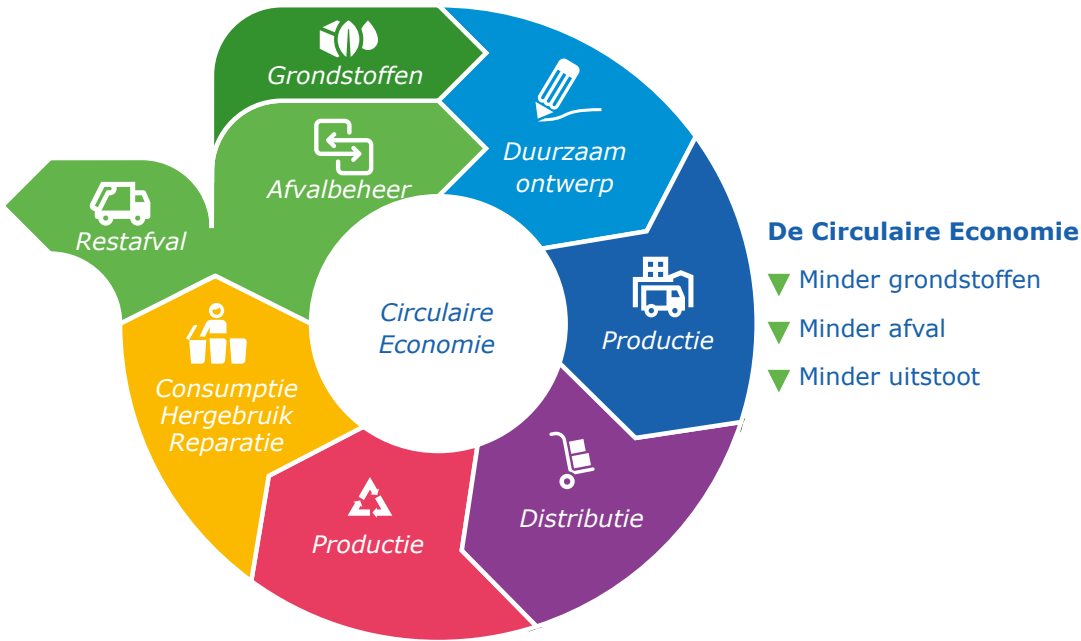
“Een circulaire economie is een economisch systeem dat is gebaseerd op het minimaliseren van grondstofgebruik door hergebruik van producten, onderdelen en hoogwaardige grondstoffen. Het is een systeem van gesloten kringlopen waarin producten hun waarde zo min mogelijk verliezen, hernieuwbare energiebronnen worden gebruikt en systeemdenken centraal staat.”

Bron: Ellen MacArthur Foundation (2012), Towards the Circular Economy Vol. 1: An economic and business rationale for an accelerated transition.

In de praktijk blijkt dat de term Circulaire Economie door verschillende partijen op uiteenlopende manieren wordt geïnterpreteerd. In gesprekken met zowel interne als externe stakeholders komt een breed scala aan accenten naar voren: van afvalreductie en recycling, tot productontwerp, sociale innovatie of nieuwe verdienenmodellen. Juist daarom kiezen we er in dit beleidskader bewust voor om te werken met een heldere en gedeelde werkdefinitie. Dit biedt een gezamenlijk handelsperspectief voor beleid en uitvoering, eenduidigheid in communicatie met partners, en een duidelijke basis voor het maken van keuzes en het aangaan van samenwerking. De gekozen definitie biedt een breed gedragen en integraal perspectief op circulaire economie. Daarnaast zorgt ze voor duidelijkheid en eenduidigheid in de uitvoering en in de samenwerking met partners. Ze vormt de basis waarop de raad de kaders stelt voor de transitie richting 2030 en 2050.

Figuur 3: Visualisatie Circulaire Economie
Bron: Europees parlement; Circulaire Economie: definitie, belang en voordelen

2

Circulair Weert in 2050

De circulaire economie biedt kansen om slimmer en zuiniger met grondstoffen om te gaan. Daarmee bouwen we aan een gezonde leefomgeving, een sterke regionale economie en een samenleving waarin duurzaamheid vanzelfsprekend is.

Voor Weert betekent dit: werken aan een economie waarin verspilling tot het verleden behoort en waarin we grondstoffen zo lang mogelijk in de kringloop houden. Door stap voor stap vooruitgang te boeken en samen te leren wat werkt.

Hoofddoel:

'Weert werkt aan een economie zonder verspilling, waarin grondstoffen maximaal worden behouden, hergebruikt en vernieuwd. Zo versterken we de lokale economie, beschermen we onze leefomgeving en bouwen we samen aan een toekomstbestendige, circulaire stad.'

Weert als centrumgemeente

Als centrumgemeente vervult Weert een verbindende rol in de regio.

Op het gebied van circulaire economie ligt hier nadrukkelijk een kans. Weert beschikt over de schaal, het netwerk en de economische structuur om als aanjager en schakel te fungeren tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners.

Door gericht samen te werken met buurgemeenten en regionale netwerken, kan Weert haar rol als centrumgemeente verder versterken en bijdragen aan een bredere circulaire transitie in de regio.

Rol:

'Weert pakt als centrumgemeente een verbindende en aanjagende rol in de regio. We verbinden ondernemers, inwoners, onderwijsinstellingen en partners, stimuleren circulaire initiatieven en versterken samen de regionale circulaire economie.'

Circulaire maakindustrie

De maakindustrie vormt al jarenlang de ruggengraat van de Weerter economie. Vanuit het economisch profiel is Weert strategisch gepositioneerd als centrum van technologische maakindustrie in het hart van regio's als Brainport Eindhoven, Greenport Venlo en Chemelot. In 2050 werkt deze sector circulair: grondstoffen worden slim gebruikt, reststromen maximaal hergebruikt, en hoogwaardige recycling is de standaard. Dat alles binnen ketens die gericht zijn op het beperken van het gebruik van nieuwe grondstoffen.

Nieuwe verdienmodellen - zoals product-as-a-service, hergebruik en circulair ontwerp - vormen de economische basis van de toekomst. In deze transitie spelen sterke netwerken een sleutelrol. Ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid bundelen krachten om gezamenlijk kennis te ontwikkelen en te implementeren. Deze samenwerking haakt aan bij de regionale strategieën zoals rond Brainport, Brightlands en FoodNL. De samenwerking binnen Keyport biedt bovendien al een stevige basis en ruimte voor opschaling van deze circulaire maakindustrie in Weert en daarbuiten.

Circulair bouwen en ruimtegebruik

De principes van circulair bouwen zijn in 2050 breed ingeburgerd. Bij nieuwe bouwprojecten en gebiedsontwikkelingen is zorgvuldig nagedacht over het gebruik van materialen, de levensduur van gebouwen en de mogelijkheden voor toekomstig hergebruik.

Sloop- en renovatieprojecten leveren waardevolle materialen op die lokaal of regionaal opnieuw worden ingezet. Gebiedsontwikkeling is afgestemd op duurzaamheid in brede zin, met aandacht voor energie, biodiversiteit en circulariteit.

Circulair leven

Inwoners van Weert dragen in 2050 actief bij aan het beperken van grondstofgebruik. Producten worden gerepareerd en hergebruikt waar mogelijk. Afval wordt zorgvuldig gescheiden en als nieuwe grondstof benut.

Lokale initiatieven, van Repair Café tot circulair ambachtsnetwerk, bieden praktische handvatten voor circulair gedrag. Gemeente, maatschappelijke organisaties en bedrijven werken samen om bewustwording en betrokkenheid onder inwoners te vergroten.

Samenwerken en blijven leren

De circulaire transitie vraagt om samenwerking en om de bereidheid om te leren. Er bestaat geen vastomlijnd eindbeeld; de praktijk zal steeds nieuwe inzichten en mogelijkheden opleveren.

Weert werkt daarom adaptief: door monitoring, kennisdeling en samenwerking met partners in de regio en daarbuiten blijft het beleid meebewegen met nieuwe ontwikkelingen. Zo bouwen we samen aan een stevig fundament voor een circulaire toekomst.

3

Prioriteiten en ambities

De transitie naar een circulaire economie raakt tal van domeinen binnen de gemeentelijke invloedssfeer. Om hierin effectief, gericht en zichtbaar voortgang te boeken, kiezen we voor een aanpak langs vier prioritaire sporen:

1. Circulaire gemeentelijke organisatie;
2. Circulair leven;
3. Bouwopgave;
4. Circulaire (maak)industrie.

Deze focusgebieden zijn gekozen op basis van het onderzoek van Metabolic (2024), waarin het invloed- en impactpotentieel van de gemeente op de circulaire transitie in kaart is gebracht (zie bijlage 1). Ze bieden concrete aangrijpingspunten waarop we, binnen onze eigen rol en mogelijkheden, daadwerkelijk verschil kunnen maken.

Daarnaast sluiten deze sporen aan bij de actuele richting van het herijkte Nationale Programma Circulaire Economie (NPCE), waarin de nadruk ligt op het efficiënter gebruiken van grondstoffen, het vergroten van het aandeel secundaire en biotische materialen, en het behoud van grondstoffen in de keten.

Bij de uitwerking van de vier prioriteiten wordt per thema bekeken hoe we onze rol het beste kunnen invullen — als beleidsmaker, inkoper, facilitator, producent of aanjager van samenwerking. Zo dragen we gericht en met focus bij aan de circulaire transitie in Weert. Daarbij sluiten we zo veel mogelijk aan op reeds lopende projecten en bestaande initiatieven.

3.1 Circulaire gemeentelijke organisatie

Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om in de transitie naar een circulaire economie ook zelf het goede voorbeeld te geven. Als gemeentelijke organisatie hebben we direct invloed op hoe we omgaan met grondstoffen, materialen en energie, én kunnen we daarmee richting geven aan marktontwikkelingen en gedrag in de samenleving.

Door circulaire principes toe te passen in ons eigen vastgoed, in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid, en in de dagelijkse bedrijfsvoering, laten we zien hoe circulaire economie werkt in de praktijk. Dit vergroot onze geloofwaardigheid, stimuleert marktpartijen om circulair te innoveren en draagt bij aan het behalen van onze duurzaamheidsdoelstellingen.

We erkennen dat circulair werken nog volop in ontwikkeling is, dit geldt zowel voor de markt als onze organisatie. Door per situatie zorgvuldig te onderzoeken wat haalbaar is, leren we wat werkt en boeken we stap voor stap vooruitgang. Waar circulaire alternatieven wél beschikbaar, betaalbaar en van goede kwaliteit zijn, nemen we ze actief mee in de afweging.

Binnen dit kader richten we ons op drie sporen:

1. Gemeentelijk vastgoed;
2. Inkoop en aanbesteding;
3. Bedrijfsvoering en intern afvalbeheer.

3.1.1. Gemeentelijk vastgoed

Gemeentelijk vastgoed speelt een belangrijke rol in de transitie naar een circulaire economie. Via onze eigen vastgoedportefeuille kunnen we direct bijdragen aan het verminderen van CO₂-uitstoot, het besparen van natuurlijke hulpbronnen, en het stimuleren van circulaire ketens in de bouw- en vastgoedsector.

Als opdrachtgever en gebouweigenaar hebben we bovendien een zichtbare voorbeeldrol. Door circulaire principes toe te passen in het ontwerp, beheer en onderhoud van gemeentelijk vastgoed, geven we een signaal af aan de markt en creëren we ruimte voor innovatie.

Principes en aanpak

In de ontwikkeling en het beheer van gemeentelijk vastgoed streven we naar circulaire oplossingen. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Total Cost of Ownership (TCO): we willen niet alleen kijken naar de initiële investeringen, maar naar de totale kosten en milieu-impact over de levensduur van gebouwen. In de komende periode gaan we onderzoeken hoe we TCO-methodieken structureel kunnen toepassen in onze afwegingen.
- Restwaarde: we verkennen de mogelijkheid om bij investeringen in nieuwbouw en grootschalige renovaties vaker te sturen op restwaarde van materialen en gebouwen. Zo ontstaat financiële ruimte voor circulaire oplossingen. Deze benadering stemmen we de komende periode af met onze financiële kaders en de vastgoedstrategie.

Voor meer inzicht in de financiële werking en praktijktoepassing verwijzen we naar de gemeentelijke voorbeelden in Utrecht en Leeuwarden, en naar het rapport "Normering financiële waardebeoordeling circulaire gebouwen en producten". Een samenvatting van deze voorbeelden en de bijbehorende rekenmethodiek is opgenomen in bijlage 2.

- Circulair bouwen en biobased materialen: Waar technisch, functioneel en economisch haalbaar, geven we de voorkeur aan circulaire en biobased bouwmaterialen. Daarbij houden we rekening met marktontwikkelingen, projectdoelstellingen en kwaliteitseisen.
- Transparantie in materiaalgebruik: Bij nieuwe projecten en grotere renovaties werken we toe naar het gebruik van materiaalpaspoorten, zodat inzichtelijk is welke materialen zijn toegepast en welke kansen er zijn voor hergebruik of demontage in de toekomst.
- Sloop en renovatie als grondstoffen: Bij ontmanteling en renovatie sturen we op gescheiden inzameling van vrijkomende materialen, om hergebruik en hoogwaardige recycling te maximaliseren. Dit wordt geborgd in aanbestedingen en opdrachtverstrekking.

Beoogd effect

Met deze aanpak zetten we gerichte stappen naar een circulaire vastgoedportefeuille. We streven naar:

- Vermindering van de milieubelasting van ons gemeentelijk vastgoed;
- Versterking van circulaire ketens in de bouwsector;
- Zichtbare toepassing van circulaire principes in onze fysieke omgeving.

Zo dragen we bij aan de bredere doelen van dit beleidskader en versterken we onze positie als betrouwbare en inspirerende partner in de circulaire transitie.

3.1.2. Inkoop en aanbesteding

Inkoop en aanbesteding zijn krachtige instrumenten waarmee we onze voorbeeldrol in de circulaire transitie kunnen waarmaken. Door circulaire principes actief toe te passen bij de inkoop van producten, diensten en werken, kunnen we invloed uitoefenen op de markt en bijdragen aan het versnellen van circulaire innovaties.

Als publieke opdrachtgever beschikt de gemeente over aanzienlijke inkoopkracht. Door deze strategisch in te zetten, dragen we bij aan het verminderen van grondstoffengebruik, het vergroten van het aandeel biotische en/of secundaire materialen, het verlengen van de levensduur van producten en het bevorderen van hoogwaardige verwerking en recycling.

Principes en aanpak

Bij de toepassing van circulaire principes in inkoop en aanbesteding hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Integratie van circulaire criteria: waar passend worden circulaire criteria opgenomen in inkoop- en aanbestedingsprocessen. Deze criteria richten zich op grondstofreductie, het gebruik van secundaire en/of biotische grondstoffen, levensduurverlenging en hoogwaardige recycling.
- Sturing op impact: bij de beoordeling van opdrachten wordt nadrukkelijk gekeken naar het potentieel om bij te dragen aan de circulaire transitie, met prioriteit voor productgroepen en diensten waar de meeste impact te behalen is.
- Kennis en advisering: bij de voorbereiding van aanbestedingen wordt gebruikgemaakt van interne expertise op het gebied van circulaire economie, zoals aanwezig binnen het gemeentelijk duurzaamheidsteam. Concreet wordt dit onder andere ondersteund via de ontwikkeling van een menukaart met bouwkundige maatregelen voor energiezuinig, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen. Deze dient als praktische input voor aanbestedingsdocumenten en afwegingskaders.
- Ruimte voor innovatie: bij de inkooptrajecten wordt actief ruimte geboden aan innovatieve oplossingen van (lokale) marktpartijen. Zo dragen we bij aan opschaling, markttoegang en bewijsvoering van circulaire innovaties.

Monitoring en evaluatie

De voortgang op circulair inkopen wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten worden het beleid en de aanpak waar nodig bijgesteld, zodat we blijven leren en de effectiviteit van circulaire inkoop continu verbeteren.

Beoogd effect

Door circulaire principes structureel te integreren in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid, wil de gemeente Weert een voorbeeld stellen als publieke opdrachtgever. Daarmee stimuleren we circulaire innovaties in de markt en leveren we aantoonbaar een bijdrage aan de bredere doelstellingen van dit beleidskader.

3.1.3. Werkprocessen eigen organisatie

Naast onze voorbeeldrol naar buiten, hechten we er grote waarde aan om ook binnen de eigen organisatie circulaire en duurzame werkprocessen te stimuleren. Hiermee verkleinen we onze eigen milieu-impact én bouwen we aan een organisatiecultuur waarin medewerkers actief bijdragen aan de circulaire transitie. Dit vergroot het interne draagvlak en helpt om duurzaamheid structureel te verankeren in de dagelijkse gemeentelijke praktijk.

Duurzaam gebouwbeheer en interne voorzieningen

De gemeente streeft naar het verduurzamen van haar eigen gebouwen en interne voorzieningen. Dit omvat het bevorderen van duurzame energievoorziening, het toepassen van energiezuinige technologieën en het inkopen van producten en voedsel met aandacht voor milieu-impact en sociale aspecten.

Duurzame mobiliteit

Met duurzame mobiliteit draagt de gemeente actief bij aan een circulair en CO₂-neutraal Weert. We sluiten aan bij de doelstellingen uit het Mobiliteitsplan Weert 2030, waarin elektrisch rijden, deelmobiliteit, veilige fiets- en looproutes, en de positie van de auto in de bebouwde kom centraal staan.

Concreet werken we aan:

- Het stimuleren van elektrisch en hybride rijden binnen onze organisatie en bij inwoners, onder meer mogelijk gemaakt door proactieve plaatsing van laadpalen op strategische locaties.
- Het faciliteren en bevorderen van fiets- en loopvriendelijke infrastructuur, in lijn met gemeentelijke en regionale mobiliteitsambities.
- Een slimme inzet van OV en deelmobiliteit, waarbij voorzieningen en parkeermogelijkheden worden afgestemd op het gekozen scenario vanuit het mobiliteitsplan.

In de praktijk betekent dit dat we onze wagenparkstrategie, laadinfra en mobiliteitsgedrag laten aansluiten op het bredere mobiliteitsbeleid. Daarmee borgt duurzame mobiliteit als integraal onderdeel van ons circulair beleid en versterkt het de samenhang tussen interne bedrijfsvoering en de mobiliteitstransitie in Weert.

Duurzame werkprocessen

We investeren in het digitaliseren van werkprocessen en stimuleren samenwerking in de cloud, met als doel papiergebruik te verminderen en werkprocessen efficiënter en duurzamer te maken. Daarnaast wordt hybride werken actief gefaciliteerd om reisbewegingen — en daarmee de CO²-uitstoot — terug te dringen.

Bewustwording en betrokkenheid

Circulariteit begint bij bewustwording. We zetten actief in op het vergroten van kennis en betrokkenheid onder medewerkers. Iedere functie binnen de gemeentelijke organisatie heeft op een of andere manier raakvlakken met circulariteit. Medewerkers worden ondersteund bij het herkennen van deze raakvlakken en krijgen handvatten aangereikt om er in hun werk concreet invulling aan te geven. Zo bouwen we aan een circulaire organisatie van binnenuit.

Gezonde werkplekken

De gemeente werkt aan het realiseren van gezonde en toekomstbestendige werkplekken. Hierbij wordt aandacht besteed aan luchtkwaliteit, gebruik van niet-toxische materialen en het bevorderen van natuurlijke verlichting en ergonomie. Dit bevordert het welzijn van medewerkers en draagt bij aan een duurzame werkomgeving.

Afvalbeheer

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt afval gescheiden ingezameld. We streven naar verdere optimalisatie van afvalscheiding en reductie van de totale afvalproductie. Door ook intern circulair te handelen — en hier actief over te communiceren — geven we als organisatie zelf het goede voorbeeld richting partners en inwoners.

3.2 Circulair leven

De circulaire transitie vraagt niet alleen om veranderingen in productie en bedrijfsvoering, maar ook om aanpassingen in het dagelijks leven van inwoners. Keuzes die mensen thuis, in winkels en in de openbare ruimte maken, hebben directe invloed op het grondstoffen gebruik en het ontstaan van afvalstromen.

De gemeente Weert vervult hierin meerdere rollen: als dienstverlener bij de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, als facilitator van circulaire initiatieven en als aanjager van bewustwording en gedragsverandering.

Het gescheiden inzamelen en duurzaam verwerken van afval blijft daarbij een belangrijke basisopgave. Huishoudelijk afval bevat veel waardevolle grondstoffen die, bij juiste inzameling en verwerking, hoogwaardig kunnen worden hergebruikt. Het voorkomen van verontreiniging en het optimaliseren van afvalscheiding zijn daarom essentiële pijlers binnen het gemeentelijke beleid.

Tegelijkertijd ligt er grote potentie aan de voorkant van de keten. Door samen met inwoners en partners te stimuleren dat er bewuste keuzes worden gemaakt — zoals het kopen van producten met langere levensduur, het ondersteunen van reparatie- en hergebruikinitiatieven, en het verminderen van overbodig materiaalgebruik — dragen we bij aan het versterken van de circulaire economie in Weert.

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt hoe wij deze ambitie concreet vormgeven, gericht op zowel afvalbeheer als het stimuleren van circulaire leefstijlen.

3.2.1 Van afval naar grondstof

Afvalmanagement is een belangrijke schakel in de transitie naar een circulaire economie. Huishoudelijk afval bevat waardevolle grondstoffen die, mits goed gescheiden en verwerkt, opnieuw kunnen worden ingezet. Tegelijkertijd biedt het voorkomen en verminderen van afval grote kansen om het grondstoffengebruik te beperken en circulaire ketens te versterken.

De rol van de gemeente ontwikkelt zich zichtbaar. Waar eerder vooral werd gestuurd op het verminderen van restafval in kilo's, ligt de nadruk nu steeds meer op het verbeteren van de kwaliteit van recycling en het behouden van grondstoffen in de keten. Deze verschuiving is mede ingegeven door nieuwe Europese en landelijke kaders, zoals de herijkte VANG-doelstellingen en het op handen zijnde Circulair Materialenplan (CMP). Het CMP markeert de beweging van een klassiek afvalplan naar een bredere aanpak waarin grondstoffenbeheer en ketensluiting centraal staan.

Weert streeft naar een structurele vermindering van het restafval per inwoner per jaar, waarbij de richtwaarde van 100 kg als ambitie wordt gehanteerd. In 2023 lag het restafval in Weert op circa 235 kg per inwoner, wat betekent dat er nog een aanzienlijke reductie nodig is. Deze ambitie ligt in lijn met de landelijke VANG-doelstellingen en vraagt om zowel optimalisatie van het inzamelsysteem als gedragsverandering bij inwoners. Daarnaast zetten we in op minimaal 75% gescheiden inzameling en op het behalen van de Europese recyclingdoelen: 60% in 2030 en 65% in 2035.

Een belangrijke ontwikkeling is de groeiende rol van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV). Hierbij worden producenten verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van hun producten, wat hen stimuleert om duurzamer te ontwerpen en minder vervuiling te veroorzaken. Een herkenbaar voorbeeld is de UPV voor textiel: producenten moeten ervoor zorgen dat ingezameld textiel vanaf 2025 voor 50% wordt hergebruikt of gerecycled, oplopend naar 75% in 2030.

Ambities en aanpak in Weert

De gemeente Weert wil deze ontwikkelingen actief vertalen naar lokaal beleid. We zetten daarbij in op:

- Het stimuleren van optimale afvalscheiding via een toegankelijk en effectief inzamelsysteem.
- Het ondersteunen van gedragsverandering en bewustwording, onder andere door initiatieven voor hergebruik en reparatie te faciliteren – eventueel met de inzet van afvalcoaches;
- Het onderzoeken van de mogelijkheden voor een circulair ambachtscentrum of –netwerk waarin inwoners actief kunnen bijdragen aan reparatie, hergebruik en grondstoffenbehoud.

Op korte termijn wordt het huidige inzamelsysteem op onderdelen verbeterd, zodat inwoners beter worden gefaciliteerd bij het scheiden van afval en het verbeteren van de recyclingkwaliteit. Op middellange termijn worden bredere scenario's onderzocht voor een toekomstbestendige, efficiënte en duurzame organisatie van afvalinzameling en -verwerking, passend bij de bredere circulaire ambities van Weert. Daarbij wordt onze rol als regiegemeente getoetst.

Samenwerking

De gemeente werkt voor de verwerking van huishoudelijk afval samen binnen de Afval Samenwerking Limburg (ASL). Binnen ASL worden verwerkingsstromen voor restafval, PMD en GFT gezamenlijk aanbesteed. Duurzaamheid en circulariteit spelen een centrale rol bij de keuze van verwerkingsmethoden en aanbestedingscriteria. Ook in andere contracten wordt circulariteit standaard meegenomen als belangrijk gunningscriterium.

Beoogd effect

Met deze aanpak wil Weert bijdragen aan het sluiten van grondstofketens, het voorkomen van afval, het verhogen van de kwaliteit van recycling en het versterken van circulair gedrag en bewustzijn bij inwoners.

3.2.2 Bewust circulair leven

Het realiseren van een circulaire economie vraagt ook om veranderingen in het dagelijks gedrag van inwoners. Door bewuste keuzes te maken en duurzamer te leven, kunnen inwoners direct bijdragen aan het verminderen van afval, het behoud van grondstoffen en het versterken van circulaire ketens.

Wij zien het als onze taak om circulair gedrag onder inwoners actief te stimuleren en te ondersteunen. Daarbij richten we ons op het vergroten van kennis en bewustwording, het wegnemen van barrières en het bieden van concrete kansen om circulaire keuzes makkelijker en aantrekkelijker te maken.

Een belangrijk uitgangspunt is dat inwoners niet alleen deelnemers zijn in deze transitie, maar ook mede-eigenaar en aanjager. Door ruimte te bieden voor burgerinitiatieven en co-creatie, versterken we het gevoel van eigenaarschap en vergroten we de maatschappelijke draagkracht van circulaire oplossingen.

We bouwen daarbij voort op de kracht van de lokale gemeenschap. In Weert bestaan al diverse initiatieven en netwerken die circulair gedrag bevorderen. Door deze te ondersteunen, te verbinden en zichtbaar te maken, versterken we het fundament voor een circulaire samenleving.

Ambities en aanpak

De gemeente Weert richt zich op drie lijnen van aanpak:

- Bewustwording en kennisdeling: we maken het nut en de noodzaak van circulaire economie concreet en zichtbaar voor inwoners, onder meer via voorlichting, evenementen, burgerpanels en samenwerking met lokale initiatieven.
- Faciliteren van circulaire initiatieven: we ondersteunen en versterken bestaande en nieuwe initiatieven gericht op hergebruik, reparatie en circulaire consumptie. Daarbij kan de gemeente optreden als facilitator, initiator en (co)financier – maar ook ruimte geven aan initiatieven die door inwoners zelf worden opgezet.
- Creëren van kansen en netwerken: we werken aan de totstandkoming van voorzieningen en netwerken waarin circulair gedrag wordt gestimuleerd, zoals het beoogde circulair ambachtscentrum of -netwerk, en verkennen de mogelijkheden voor bredere regionale samenwerking.

Voorbeelden uit de praktijk

In Weert zijn diverse initiatieven actief die bijdragen aan bewust circulair leven, waaronder:

- Sponsorwinkel Weert: een plek waar tweedehands kleding en speelgoed een nieuwe bestemming krijgen.
- Weerterlandhout: een initiatief voor het hergebruik van lokaal hout.
- Perron Circulair (Zuyd Hogeschool): een platform dat circulaire projecten en bedrijven verbindt en inwoners inspireert tot duurzamer leven.
- Repair Café: bijeenkomsten waar kapotte spullen worden gerepareerd en kennis wordt gedeeld.

Ook sluit de gemeente aan bij landelijke en regionale bewegingen en stimuleren we deel- en leenconcepten die bijdragen aan het verminderen van grondstoffengebruik.

Beoogd effect

Door bewust circulair gedrag te stimuleren en te ondersteunen, wil de gemeente Weert bijdragen aan het versterken van circulaire consumptiepatronen, het verminderen van afval en het verankeren van duurzaamheid in het dagelijks leven van haar inwoners. Inwoners worden hierbij actief betrokken als partner in de circulaire transitie.

3.3 Circulair bouwen

De bouwsector biedt grote kansen om circulaire principes toe te passen en zo bij te dragen aan het sluiten van grondstofketens en het verminderen van milieu-impact. Tegelijkertijd staat de woningbouwopgave in Weert onder druk. Het versnellen van de woningbouwproductie is een belangrijke prioriteit, waarbij is afgesproken om vertraging zo veel mogelijk te voorkomen.

We kiezen er daarom bewust voor om circulaire bouwprincipes op een manier toe te passen die ruimte laat voor versnelling en realisme. De focus ligt op het benutten van kansen, het faciliteren van marktpartijen die circulaire innovaties willen toepassen, en het stimuleren van pilotprojecten. Ook verkennen we alternatieve, duurzame bouwmethoden, om ervaring op te doen en concrete voorbeelden te realiseren die als inspiratie kunnen dienen.

Samenhang met integrale gebiedsontwikkeling

Parallel aan dit beleidskader werken we aan een bredere aanpak voor integrale gebiedsontwikkeling. In dit kader wordt verkend hoe duurzaamheidstransities — waaronder circulariteit — in gebiedsontwikkelingen en planvorming optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Dit biedt kansen om circulaire bouwprincipes strategisch te verankeren, zonder de uitvoeringssnelheid van projecten te belemmeren.

Rol van de gemeente

De gemeente Weert heeft in de bouwopgave vooral een faciliterende en stimulerende rol:

- Beleidsmatig kader: we brengen circulaire bouwprincipes in bij gebiedsvisies, planvorming en — waar mogelijk — via beleidsinstrumenten.
- Facilitator: we ondersteunen marktpartijen, woningcorporaties en andere stakeholders bij het toepassen van circulaire bouw- en sloopconcepten waar dit binnen projectdoelen mogelijk is.
- Kennisdeling en netwerkontwikkeling: we stimuleren samenwerking in regionale en landelijke netwerken en verkennen mogelijkheden voor ketensluiting en toepassing van circulaire materialen.

Principes voor circulair bouwen en slopen

Waar ruimte en kansen bestaan, stimuleert de gemeente Weert de toepassing van circulaire principes, zowel bij nieuwbouw als bij sloop en herontwikkeling. We sluiten hierbij aan bij uitgangspunten uit het vastgoedbeleid, waaronder:

- Levensduurverlenging en adaptief bouwen: ontwerpen voor langdurig gebruik, flexibiliteit en aanpasbaarheid. Denk aan modulaire bouwsystemen zoals verplaatsbare wanden, aanpasbare vloeren en demontabele installaties.
- CO₂-reductie in materialen: sturen op vermindering van materiaalgebonden emissies, waar technisch en economisch haalbaar.
- Hergebruik en circulaire materialen: bevorderen van het gebruik van hergebruikte, herbruikbare, biobased en circulaire materialen.
- Losmaakbaarheid en demontabel bouwen: ontwerpen gericht op toekomstig hergebruik en hoogwaardige demontage.
- Hoogwaardige sloop en urban mining: stimuleren van slooppraktijken gericht op materialenbehoud en hoogwaardige her-inzet van vrijkomende bouwmaterialen.

Beoogd effect

Met deze benadering willen we bijdragen aan een circulaire bouwopgave die versterkend werkt voor de bredere duurzaamheidsdoelen, zonder de voortgang van woningbouw te belemmeren. Door circulaire kansen vroegtijdig te agenderen en waar mogelijk te faciliteren, leggen we de basis voor een bouwpraktijk waarin duurzaamheid, ketensluiting en woningbouwversnelling hand in hand kunnen gaan.

3.4 Circulaire maakindustrie

De circulaire transitie biedt ook binnen de maakindustrie in de regio Weert aanzienlijke kansen. Uit het onderzoek van Metabolic blijkt dat in Weert met name de sectoren bouwmaterialen, metaal, (dier)voedingsmiddelen en in mindere mate de chemische industrie circulair potentieel hebben.

We gaan ondernemers in deze sectoren ondersteunen bij het verzilveren van deze kansen. Daarbij wordt ingezet op een faciliterende en stimulerende rol, met als uitgangspunt dat ondernemen een vak is en dat de kracht van de circulaire transitie juist ontstaat in samenwerking met ondernemers zelf.

Samenwerking binnen Keyport

Weert werkt samen met vijf Midden-Limburgse gemeenten, de Brabantse gemeente Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen in de resultaatgerichte netwerkorganisatie Keyport. Binnen de themalijn Duurzaamheid & Circulariteit van Keyport wordt gewerkt aan het versterken van circulaire ketens en bedrijvigheid.

Keyport richt zich hierbij op:

- Het versterken van samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple O);
- Het bevorderen van hergebruik van grondstoffen en materialen;
- Het stimuleren van ondernemerschap met positieve maatschappelijke impact;
- Het verankeren van circulariteit in beleidskaders van overheden;
- Het versterken van circulaire kennis en vaardigheden in alle lagen van het onderwijs.

De activiteiten binnen Keyport verlopen gefaseerd, met aandacht voor bewustwording, kennisontwikkeling, ondersteuning van concrete projecten en het opbouwen van circulaire ketens.

Lokale rol van Weert

Naast deelname in Keyport, beschikt de gemeente Weert over Perron Circulair als lokaal platform en loket voor circulaire economie. Perron Circulair vervult onder andere de volgende functies:

- Loketfunctie voor ondernemers: bedrijven met vragen rond de circulaire transitie kunnen hier terecht voor informatie, advies en netwerkcontacten.
- Ondersteuning bij stage- en afstudeerprojecten: bedrijven kunnen via Perron Circulair gekoppeld worden aan studenten voor circulaire onderzoeks- en adviesopdrachten.
- Organisatie van pilots en bewustwordingsinitiatieven: Perron Circulair fungeert als platform voor het delen van ervaringen en het ondersteunen van innovatieve circulaire projecten.

Branche specifieke kansen

Binnen de voedingsmiddelenindustrie speelt de eiwittransitie een belangrijk rol. Door te investeren in plantaardige en alternatieve eiwitten, lokale productie en het hergebruik van reststromen, wordt bijgedragen aan deze transitie, in lijn met de Nationale Eiwitstrategie en regionale samenwerkingsverbanden.

Ook in de bouwmaterialen- en metaalsector liggen grote kansen. In de bouw wordt ingezet op het gebruik van materialen, materiaalpaspoorten en circulair ontwerp, wat aansluit op de ambities binnen de woningbouwopgave. Voor de metaalsector geldt dat hoogwaardige recycling, industrieel hergebruik en ketensamenwerking bijdragen aan minder grondstofafhankelijkheid en een versterking van de regionale maakindustrie.

Daarnaast wordt ingezet op het ondersteunen van ondernemers bij het herkennen en benutten van circulaire kansen voor hun bedrijf, en het enthousiasmeren van jongeren voor een loopbaan in deze sectoren, onder meer via het onderwijs en stageprojecten. Deze branches sluiten aan bij de profilering van Weert als sterke maakstad en dragen bij aan de ambitie om economische kracht en verduurzaming te combineren.

Verbinding met economisch profiel en verduurzaming bedrijventerreinen
Deze aanpak sluit aan bij de ambitie uit het economisch profiel van Weert om als sterke maakstad te blijven functioneren en tegelijkertijd te verduurzamen. Daarnaast biedt de focus op circulaire ketens en lokale samenwerking kansen om, waar mogelijk, bij te dragen aan de verdere verduurzaming van bedrijventerreinen. Denk bijvoorbeeld aan het gezamenlijk benutten van reststromen, het versterken van lokale materiaalstromen en het delen van voorzieningen. Deze mogelijkheden worden de komende kansen verder verkend en, waar passend, gekoppeld aan bestaande netwerken en gebiedsontwikkelingen. Daarbij wordt onderkend dat circulaire bedrijvigheid vaak fysieke ruimte vereist — ook voor minder representatieve activiteiten zoals opslag, verwerking of demontage. Deze ruimtelijke behoefte vraagt om strategische keuzes in het ruimtelijk-economisch beleid.

Rol van de gemeente

We pakken in dit focusgebied bewust een faciliterende en stimulerende rol.

De inzet richt zich op:

- Signaalfunctie en vraagarticulatie: via onder andere de inzet van bedrijfscontactfunctionarissen signaleert de gemeente kansen en behoeften bij ondernemers en brengt deze in bij het regionale en lokale netwerk.
- Verbinden van partijen: de gemeente verbindt ondernemers, onderwijs en ondersteunende initiatieven en stimuleert kennisdeling.
- Ondersteunen en versterken van het lokale ecosysteem: via deelname in Keyport en door actief gebruik te maken van lokale structuren zoals Perron Circulair.

Beoogd effect

Met deze aanpak leveren wij een bijdragen aan een sterke, toekomstbestendige circulaire maakindustrie. Door ondernemers te faciliteren en te ondersteunen in hun circulaire transitie, en door actief bij te dragen aan de regionale samenwerking, wordt gewerkt aan het sluiten van ketens en het versterken van de circulaire economie in Weert en de regio. Hierdoor versterken we tevens het aantrekkelijke vestigingsklimaat van Weert voor innovatieve en circulaire bedrijven die zich zichtbaar willen profileren.

4

Samen bouwen aan Circulair Weert

De transitie naar een circulaire economie raakt vrijwel alle beleidsterreinen binnen de

Deze kaderstelling markeert de gezamenlijke koers en maakt inzichtelijk welke doelstellingen we nastreven, hoe de gemeente haar rol invult, en op welke wijze wordt samengewerkt binnen de organisatie én met partners in de stad en regio. De gemeenteraad geeft met deze kaderstelling richting aan de aanpak en houdt zicht op de voortgang, keuzes en randvoorwaarden.

De uitvoering vraagt om inzet van mensen, middelen en structuur. Ook vraagt het om betrouwbare monitoring, zodat inzichten uit de praktijk kunnen worden benut om tijdig bij te sturen. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat nodig is om de ambities uit deze kaderstelling te realiseren: hoe we leren en bijsturen, welke randvoorwaarden nodig zijn en hoe we als gemeente samenwerken met partners op lokaal, regionaal en nationaal niveau.

De doelenboom (bijlage 3) geeft daarbij in één oogopslag weer hoe het hoofddoel, de focusgebieden en de beoogde resultaten met elkaar verbonden zijn. Deze dient als richtinggevend kompas voor de uitvoering.

4.1 Monitoring

Om gericht te kunnen sturen op impact en bij te dragen aan een Circulair Weert, is het noodzakelijk om de voortgang systematisch te volgen. Dit vraagt om betrouwbare data, regelmatige evaluaties en de bereidheid om op basis van inzichten te leren en bij te sturen.

In 2024 heeft de gemeente Weert, in samenwerking met onderzoeksbureau Metabolic, een eerste grondstofstromenanalyse laten uitvoeren.

Deze analyse vormt het fundament voor datagedreven beleid op het gebied van circulaire economie. In aansluiting hierop zijn interne data-analisten opgeleid om op basis van gemeentelijke databronnen periodiek een kleinere, tweejaarlijkse tussenmeting uit te voeren. Voor de integrale herhaling van de grondstofstromenanalyse, die eens per vijf jaar plaatsvindt, blijft samenwerking met een gespecialiseerde partij zoals Metabolic noodzakelijk. Zij beschikken over de benodigde methodiek en algoritmes om landelijke datasets te koppelen en te extrapoleren naar de lokale context.

Ook op het gebied van huishoudelijk afval wordt ingezet op regelmatige en kwalitatieve monitoring. Periodieke sorteeranalyses en deelname aan de landelijke benchmark van de NVRD (Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten) bieden inzicht in de samenstelling van het huishoudelijk afval, de effectiviteit van ingezette maatregelen en de positie van Weert ten opzichte van andere gemeenten. Deze instrumenten ondersteunen het behalen van de VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) en dragen bij aan een cyclisch verbeterproces.

Door de combinatie van interne metingen, externe benchmarks en specialistische analyses ontstaat een robuust monitoringsinstrumentarium. Dit maakt het mogelijk om de voortgang van onze circulaire ambities inzichtelijk te maken, gericht bij te sturen en verantwoording af te leggen aan bestuur, raad en samenleving.

4.2 Randvoorwaarden en middelen

De transitie naar een circulaire economie en het behalen van de VANG-doelstellingen vragen niet alleen om visie en beleidskaders, maar ook om een robuuste uitvoeringsstructuur en voldoende capaciteit. Deze kaderstelling biedt daarvoor de inhoudelijke basis, maar om van ambitie naar actie te komen, zijn gerichte keuzes nodig over inzet, tijd en middelen.

Daarom wordt, als vervolg op dit document, gewerkt aan een uitvoeringsprogramma voor circulaire economie en een vernieuwd uitvoeringsprogramma voor VANG. Deze programma's maken concreet welke acties worden ondernomen, welke samenwerkingen worden aangegaan en welke resultaten worden nagestreefd. Ze bieden tevens houvast bij de prioritering van projecten en de inzet van beschikbare middelen.

Om uitvoering daadwerkelijk mogelijk te maken, is structurele inzet van menskracht en financiële middelen noodzakelijk. De praktijk leert dat het realiseren van circulaire ambities en het ontwikkelen van nieuwe projecten en samenwerkingen op dit thema tijdsintensief is en specifieke expertise vereist. Dit geldt zowel voor beleidsontwikkeling als voor de ondersteuning van interne collega's, ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners. De huidige formatie is ontoereikend om de benodigde slagkracht te leveren. Structurele uitbreiding van capaciteit en middelen — in verhouding tot de ambities en verantwoordelijkheden op dit domein — is daarom noodzakelijk. Alleen zo kan de gemeente haar voorbeeldrol waarmaken en daadwerkelijke voortgang boeken op weg naar een Circulair Weert.

4.3 Van kaderstelling naar uitvoering

De transitie naar een circulaire economie vraagt om een gezamenlijke inspanning van overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven, kennisinstellingen en inwoners. Met deze kaderstelling geven wij richting aan die beweging en nodigen we alle betrokken partijen uit om, ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid, actief bij te dragen aan de circulaire ambities van Weert.

De gemeente werkt hierin samen met het Rijk, de provincie, regiogemeenten, het waterschap, maatschappelijke partners en lokale ondernemers en initiatiefnemers. Ook inwoners spelen een cruciale rol. Door deze samenwerking bundelen we deskundigheid, praktijkkennis en lokaal eigenaarschap — essentiële ingrediënten voor een succesvolle transitie.

Afhankelijk van het type project en de beoogde doelen vervult de gemeente een passende rol: van initiator of regisseur tot partner of facilitator. Per initiatief wordt gekeken welke rolverdeling het meest bijdraagt aan een effectieve uitvoering. Zo bouwen we, samen met de samenleving, aan een Circulair Weert. Onderstaande opsomming geeft een eerste, niet-uitputtend overzicht van lopende en geplande acties en initiatieven die voortvloeien uit deze kaderstelling en de voorgaande hoofdstukken. Deze worden verder uitgewerkt en geprioriteerd in het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Voorbeelden van lopende of geplande acties zijn onder andere:

- Verduurzamingskalender gemeentelijk vastgoed: Opstellen en uitvoeren van een meerjarige planning voor de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.
- Pilot circulaire installaties bij renovatieopgave: Toepassen en evalueren van circulaire installatieconcepten binnen renovatieproject binnen gemeentelijk vastgoed.
- Integratie van circulariteit en MVOI in inkoopbeleid: Versterken van circulaire principes en maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) binnen het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- Afvalscheiding en reductie binnen de gemeentelijke organisatie: Verbeteren van interne afvalscheiding en het terugdringen van afvalstromen op gemeentelijke locaties.
- Onderzoek naar een toekomstbestendig inzamelsysteem: Evaluatie en verkenning van alternatieve vormen van huishoudelijke afvalinzameling, gericht op een goede balans tussen gebruiksgemak, duurzaamheid en kosten.
- Duurzaamheid binnen aanbesteding milieustraat: Integratie van circulaire en duurzame criteria bij de aanbesteding van de milieustraat en aanverwante voorzieningen.
- Haalbaarheidsonderzoek circulair ambachtscentrum of -netwerk: Verkenning van een regionale voorziening waar reparatie, hergebruik en grondstoffenbehoud samenkomen met participatie en educatie.
- Bewustwordingsactiviteiten voor inwoners en ondernemers: Organisatie van evenementen en bijeenkomsten over circulariteit, onder andere via Perron Circulair.
- Pilotprojecten circulair bouwen en hergebruik: Faciliteren van praktijkprojecten rond alternatieve bouwmethoden en het inzetten van hergebruikte bouwmaterialen.
- Het Spoor van Weert – waar verbindingen beginnen: Een initiatief voor verkenning van circulaire kansen vanuit Zuyd Hogeschool met ondernemers in de spoorzone van Weert.

Bijlage 2

Voorbeelden Restwaarde en TCO-methode

Praktijkvoorbeelden

Gemeenten zoals Utrecht en Leeuwarden passen de restwaardemethode concreet toe bij nieuwbouw en grootschalige renovaties van gemeentelijk vastgoed. In Utrecht laat een modelberekening zien dat het hanteren van een restwaarde van 10% kan leiden tot circa 4 à 5% lagere jaarlijkse kapitaallasten, bij een restwaarde van 20% kan dit zelfs oplopen tot circa 9%. Deze besparing biedt financiële ruimte om te investeren in circulaire en biobased materialen, demontabele constructies en losmaakbaar ontwerp.

Leeuwarden koppelt de restwaarde bovendien aan een minimale losmaakbaarheid van materialen (bijvoorbeeld 55%) en hanteert standaard 5% restwaarde voor gebouwen en 10% voor sportvoorzieningen. Deze werkwijze stimuleert circulair denken, verlaagt de maatschappelijke kosten over de levensduur en zet aan tot ontwerpen met hergebruik als uitgangspunt.

Financiële onderbouwing: rekenvoorbeeld gemeente Utrecht

Uitgangspunten:

- Aankoop- of investeringswaarde gebouw: € 1.000.000
- Looptijd afschrijving: 40 jaar
- Interne rentevoet: 2%
- Afschrijving: afhankelijk van restwaarde

Scenario's:

Scenario	Restwaarde	Afschrijving (% van investering)	Jaarlijkse kapitaallasten
Traditioneel	€ 0	100%	€ 36.556
Circulair scenario 1	€ 100.000	90%	€ 34.900
Circulair scenario 2	€ 200.000	80%	€ 33.244

Toelichting

Bij een restwaarde van 10% daalt de jaarlijkse kapitaallast met ongeveer 4,5%, en bij een restwaarde van 20% met ongeveer 9%, ten opzichte van het traditionele scenario zonder restwaarde. Deze vrijvallende ruimte kan worden ingezet voor circulaire investeringen, zoals duurzame materialen en demontabel bouwen.

Methodiek en verdiepende informatie

Het rapport "Normering financiële waardebepaling circulaire gebouwen en producten" (Alba Concepts, 2024) werkt deze methode verder uit. Daarin worden scenario's en financiële modellen beschreven waarin restwaarde gecombineerd wordt met circulair ontwerp en materiaalpaspoorten. De aanpak is breed toepasbaar, mits vanaf het ontwerpstadium meegenomen.

De kernpunten uit deze methodiek:

- Toepassen bij nieuwbouw en grootschalige renovaties.
- Aandacht voor losmaakbaarheid en toekomstige herbruikbaarheid.
- Financiële ruimte creëren voor circulaire meer-investeringen.
- Verlaging van maatschappelijke kosten over de gehele levensduur.

Conclusie

Door te werken met restwaarde kan circulair bouwen zowel betaalbaarder als toekomstbestendiger worden gemaakt. De voorbeelden uit Utrecht en Leeuwarden en de onderbouwing van Alba Concepts bieden een stevig fundament voor toepassing in Weert.

Bijlage 3 Doelenboom

Visie

Weert als Circulaire centrum gemeente

Waarden

Duurzaam en innovatief ondernemen en leven

Effecten

Weert is
klimaatneutraal

Weert heeft een
aantrekkelijk vestigingsklimaat

Doelen

Een circulair
Weert in 2050

Resultaten

Gemeentelijke
organisatie

Huishoudens

Gebouwde
omgeving

Industrie
(Bouwmaterialen,
voedingsmiddelen
en metaal)

Circulaire principes
geborgd in vastgoed,
inkoop en interne
processen, reductie
van afvalproductie
in huishoudens
en industrie

Weert voldoet
aan de VANG-
doelstellingen

Circulaire principes
benut binnen de
woningbouwopgave,
zonder vertraging

Sterke regionale
circulaire ketens en meer
hergebruik in
de maakindustrie

Activiteiten

Vorm te geven in
actieplan Circulaire
Economie

Vorm te geven
uitvoeringsplan
Circulaire Economie

Vorm te geven in
actieplan Circulaire
Economie

Vorm te geven in
actieplan Circulaire
Economie

Postbus 950
6000 AZ Weert
www.weert.nl